

Conclusies tweede Bestuurlijk Overleg van 22 juni 2018 te Curaçao betreffende de samenwerking op het gebied van de volksgezondheid binnen het Koninkrijk

van

de regering van Curaçao, in deze vertegenwoordigd door de minister van Gezondheid, Milieu en Natuur,

de regering van Aruba, in deze vertegenwoordigd door de minister van Toerisme, Volksgezondheid en Sport,

de regering van Sint Maarten, in deze vertegenwoordigd door de minister van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid,

de regering van Nederland, in deze vertegenwoordigd door de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Overwegende,

dat de landen op 1 juni 2015 voor het eerst in een bestuurlijk overleg betreffende de volksgezondheid te Aruba bijeen zijn gekomen. Er zijn afspraken gemaakt op het terrein van de volksgezondheid en een protocol betreffende samenwerking op het gebied van de volksgezondheid binnen het Koninkrijk der Nederlanden is opgesteld (en nadien door een ieder getekend)¹;

dat de landen van het Koninkrijk elk de verantwoordelijkheid dragen voor de volksgezondheid van hun land;

dat de landen constateren dat de zorgsystemen in de landen overeenkomsten en verschillen vertonen;

dat bij de landen de wens bestaat voor samenwerking op het gebied van de volksgezondheid op basis van transparantie, wederkerigheid en wederzijds respect;

dat de Commissie voor Advies en Bijstand voor de Internationale Gezondheidsregeling-samenwerking haar eerste rapport heeft verstuurd op 1 juni 2017 door middel van een schrijven van haar voorzitter, de heer mr. F.M. de los Santos Goedgedrag;

dat de landen binnen het Koninkrijk de wens hebben om voor het terugkerende orkaanseizoen gezamenlijk op te trekken in de voorbereidingen voor crises;

dat de Caribische landen in het Koninkrijk een Letter of Intent on Health and Medical Care Cooperation tussen Aruba, St. Maarten en Curaçao hebben ondertekend op 4 juni 2017 en afspraken hebben gemaakt over de uitvoering van deze Letter of Intent op 22 juli 2017;

dat de Sociale Verzekeringsbank van Curaçao, het Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) van Aruba en het Uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekostenverzekeringen van Sint Maarten een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten op 21 juli 2017;

¹ Bijlage 1 protocol betreffende de samenwerking op het gebied van de volksgezondheid binnen het Koninkrijk door middel van een onderlinge regeling op basis van artikel 38 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden

dat de Inspectie voor de Volksgezondheid van het Ministerie van Toerisme, Volksgezondheid en Sport van Aruba, Inspectie voor de Volksgezondheid van het Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur van Curaçao en de Inspectie voor de Volksgezondheid van het Ministerie van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid van Sint Maarten een convenant van samenwerking hebben gesloten op 30 november 2017.

Zijn het volgende overeen gekomen,

Onderwerp 1: Implementatie van de Internationale Gezondheidsregeling

Om de Internationale Gezondheidsregeling (IGR, WHO 2005) te implementeren in het Koninkrijk hebben de ministers van de vier landen in juni 2015 een "onderlinge regeling" ondertekend. Kern van deze regeling is dat zij elkaar zullen ondersteunen bij het invoeren en in stand houden van de IGR in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Met het ondertekenen van de regeling is een "commissie van Advies en Bijstand voor de IGR-samenwerking" (hierna "de commissie") in het leven geroepen "die toezicht houdt op de kwaliteit en doelmatigheid van de operationele samenwerking". In juni 2017 heeft de commissie haar eerste rapport opgeleverd. Hieruit volgen deze bespreekpunten:

- a. Gezamenlijke reactie rapport van de Commissie.
- b. Verzoek aan Nederland van Aruba en Curaçao om een wetgevingsjurist in te kunnen zetten ten aanzien van de implementatie van de IGR.

Sint Maarten heeft al een landsverordening publieke gezondheid en andere wetgeving ter implementatie van de IGR tot stand gebracht, maar verzoekt ondersteuning bij de implementatie daarvan, met name bij beoordelen van wat er nog ontbreekt voor een adequate implementatie van de IGR en bij de vertaling van de wetgeving naar de praktijk.

Tevens wijst Aruba er op dat is er een hoge prioriteit is, conform IGR samenwerking, om de landsverordening besmettelijke ziektes en warenwet te realiseren. Graag zou Aruba technische ondersteuning hierin krijgen.

Curaçao geeft aan dat er een landsverordening publieke gezondheid moet worden opgesteld.

Conclusies:

- De landen stemmen in met de gezamenlijke reactie op het eerste rapport van de commissie. Ieder land draagt zorg voor de verzending naar zijn eigen parlement.
- De landen stemmen in dat er een werkgroep komt, georganiseerd door Curaçao, die op basis van de aanbevelingen van de commissie een vertaalslag zullen maken omtrent de praktische uitvoering van de IGR en ondersteunen bij wat nog nodig is om deze te implementeren. Waarbij rekening wordt gehouden met de verschillen tussen de landen en BES-eilanden. **Actie: Curaçao.**
- Nederland heeft een wetgevingsjurist beschikbaar gesteld om in lijn met de aanbevelingen van de commissie de eilanden te helpen bij het aanpassen van wetgeving en uitvoeringsregeling ten aanzien van de publieke gezondheid en IGR. Inzet is om tot gelijklopende wetgeving voor de drie landen te komen. Ambtelijk zal de inzet en taken van de wetgevingsjurist verder worden uitgewerkt door de Caribische landen zodat hij uiterlijk op 1 september 2018 de werkzaamheden kan

aanvangen. De landsverordening van Sint Maarten zal als uitgangspunt dienen voor de landsverordeningen en uitvoeringsregelingen van Curaçao en Aruba.

- De landen willen zich inzetten voor gezamenlijke ontwikkeling en implementatie van programma's gericht op het voorkomen van *public health emergencies of international concerns* gerelateerd aan ziekten die worden overgebracht door vectoren (dengue, chikungunya, gele koorts, zika). Dit zal worden meegenomen in de werkgroep van Curaçao. **Actie: Curaçao.**

Onderwerp 2: Voorbereidingen op en samenwerking bij crises en rampen in de regio.

De ministers hebben de actuele stand van zaken aangaande de voorbereiding van het nieuwe orkaanseizoen gewisseld. Daarbij is geconstateerd dat er, ondanks de getroffen voorbereidingen, behoefte is tot verdere intensivering van de samenwerking.

Conclusies:

- De landen zijn overeengekomen dat er een werkgroep zal worden opgericht om te ondersteunen bij het organiseren van geneeskundige hulpverlening bij crises en rampen binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het ministerie van VWS richt het secretariaat van deze werkgroep in en Sint Maarten levert de voorzitter. Aan de werkgroep zullen de drie landen en de drie openbare lichamen deelnemen. **Actie: Nederland en Sint Maarten.**
- De werkgroep zal een lijst opstellen met onderwerpen die in ieder geval door de werkgroep behandeld zullen worden. Inzet is dat de werkgroep zo praktisch en concreet mogelijk de onderwerpen uit de bijlage uitwerkt zodat alle afspraken en taken voor het volgende bestuurlijk overleg zijn ondervangen. **Actie: Sint Maarten.**

Onderwerp 3: Preventieve zorg

In de landen wordt het belang en de diversiteit van preventieve zorg erkend. De landen willen meer gaan samenwerken op het gebied van een gezonde leefstijl, sport en bewegen. Drie bespreekpunten zijn ingebracht:

- a. Gezonde leefstijl, sport en bewegen
- b. Versterken eerstelijns (jeugd)zorg
- c. Voedsel veiligheid & zekerheid

Daarnaast hebben de Caribische landen de wens geuit te komen tot meer samenwerking op het gebied van moderne wet- en regelgeving en de naleving van de wetgeving betreffende voedsel veiligheid- en zekerheid, als ook training en bijscholing van inspecteurs publieke gezondheid op het gebied van toezicht en controle van de naleving van de wetgeving.

Nederland werkt aan een specifiek preventie- en sportakkoord voor Caribische Nederland dat in het voorjaar 2019 zal worden gepresenteerd.

Conclusies:

- De landen zullen in hun samenwerking aansluiting zoeken bij het preventie- en sportakkoord, dat zich specifiek richt op roken, obesitas en alcoholmisbruik, bijvoorbeeld op het gebied van voorlichtingscampagnes. Ook het delen, de

gezamenlijke ontwikkeling en implementatie van programma's gerelateerd aan gezonde levensstijl en de preventie van niet-overdraagbare aandoeningen zullen speerpunten zijn. Ten behoeve van het volgende bestuurlijk overleg zal dit ambtelijk verder worden uitgewerkt. **Actie: Nederland.**

- De landen zullen de mogelijkheden verkennen voor meer samenwerking op het gebied van jeugdgezondheidszorg. Prioriteiten kunnen hierin zijn: geestelijke gezondheidszorg, sociaal emotionele zorg, verslavingszorg, kindermishandeling² en zorg voor jongeren met een beperking. Aruba en Nederland doen hiervoor een voorstel. **Actie: Aruba en Nederland.** In de week van 6 augustus gaat Aruba naar Bonaire op bezoek bij Mental Health Caribbean en zal de andere landen uitnodigen.
- Nederland zet zich in ter voorkoming van en ondersteuning bij onbedoelde (tiener)zwangerschappen. Hieronder valt onder andere hechtingsproblematiek bij jonge moeders dat door Curaçao is opgebracht. De landen verkennen de mogelijkheden verkennen om hierin samen te werken. Voortouw ligt bij Curaçao. **Actie: Curaçao.**
- Aruba zal het nieuwe beleid dat zij hebben gemaakt op het gebied van voedselveiligheid delen met de landen. **Actie: Aruba.**

Onderwerp 4: Curatieve zorg

Binnen de curatieve zorg wordt door de Caribische landen al op verschillende terreinen samengewerkt, zoals tussen de ziekenhuizen, de zorgverzekeraars en de inspecties van volksgezondheid. Op het terrein van de volgende onderdelen van de curatieve zorg bestaat de behoefte om de samenwerking opnieuw te bespreken:

- a. Samenwerking ziekenhuizen, zorgverzekeraars en inspecties van volksgezondheid
- b. Medische uitzendingen
- c. Samenwerking op het gebied van geneesmiddelen

Door de beëindiging van de gedoogperiode rondom de circulaire "handhaven optreden bij collegiaal doorleveren van eigen bereidingen door apothekers" 2016- 01-IGZ zijn de bereidingen die met name in het ziekenhuis worden gebruikt voor specialistische behandelingen niet meer beschikbaar voor de drie Caribische landen.

Conclusies:

- Curaçao, Aruba en Sint Maarten zullen bij het volgende bestuurlijke overleg informeren over de voortgang en de behaalde resultaten die volgen uit de letter of intent en de samenwerkingsovereenkomst. **Actie: Curaçao, Aruba en Sint Maarten.**
- Gezien de samenwerking die de Caribische landen hebben en de thematiek, ligt het voor de hand dat Caribisch Nederland hierbij aansluit. Nederland gaat na hoe de ziekenhuizen van Saba, Sint Eustatius en Bonaire en het Zorgverzekeringskantoor als gelijkwaardige partners kunnen aansluiten bij de letter of intent en de samenwerkingsovereenkomst. **Actie Nederland.**

² Op 14, 15 en 16 mei jl. te Curaçao heeft de opvoedconferentie plaatsgevonden waaraan de vier landen en de BES-eilanden hebben deelgenomen. Voorts is na afloop hiervan een intentieverklaring getekend op het terrein van jeugd door de politieke afvaardiging van de deelnemers.

- Nederland zal met de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting bezien of Nederland kan aansluiten bij het convenant van de inspecties van de volksgezondheid van de Caribische landen. **Actie: Nederland.**
- De Caribische landen zijn vorig jaar overeengekomen om in de samenwerking van de ziekenhuizen toe te werken naar gezamenlijke kwaliteitskaders volgens de Joint Commission International. Aruba nodigt de landen uit om te leren van hun ervaringen.
- De landen zullen de ziekenhuisbestuurders verzoeken om met een voorstel te komen hoe omgegaan moet worden met medische uitzendingen binnen het Koninkrijk op het gebied van kwaliteitsbeoordeling, capaciteit en prijs. **Actie: Nederland, Curaçao, Aruba en Sint Maarten.**
- De landen zullen bekijken of afspraken gemaakt kunnen worden over de methode voor vaststelling van transparante tarieven voor zorg die geleverd wordt door zorgaanbieders bij medische uitzendingen binnen het Koninkrijk. Nader onderzoek zal worden uitgevoerd door de vier landen om dit te kunnen implementeren.
- Nederland zal onderzoeken, gezamenlijk met de drie Caribische landen, welke mogelijkheden er zijn om met de blokkade op de doorlevering van medicijnen door beëindiging van de gedoogperiode binnen het Koninkrijk om te gaan. Eventueel door nadere afspraken betreffende de doorlevering en het toezicht door de inspectie hierop. Tevens wordt hierin meegenomen of het mogelijk is de gedoogperiode opnieuw in te stellen totdat tot dat een oplossing gevonden is. **Actie: Nederland.**
- Omdat de lokale situatie en wet- en regelgeving in de Caribische landen wat betreft geneesmiddelen technisch en juridisch complex is zal Aruba een werkconferentie voor de vier landen organiseren op dit onderwerp. **Actie: Aruba.** Discussieonderwerpen zijn:
 - Mechanisme voor gezamenlijke registratie van geneesmiddelen waardoor hoge kwaliteit van geneesmiddelen wordt gewaarborgd en efficiëntie wordt bereikt.
 - Kostenbeheersing van de uitgaven voor geneesmiddelen waarbij de mogelijkheden van gemeenschappelijke inkoop van geneesmiddelen worden verkend.
 - Tijdens de werkconferentie zullen knelpunten en oplossingsrichtingen worden geïnventariseerd. De resultaten van de werkconferentie zullen tijdens het volgende bestuurlijke overleg worden gepresenteerd.

Onderwerp 5: Zorgprofessionals

Voor ieder land is het hebben van voldoende en kwalitatief goede zorgprofessionals van groot belang, des te meer gezien de noodzaak tot medische uitzendingen binnen het Koninkrijk. Per land verschilt de behoefte en het startpunt om meer samen te gaan werken om duurzaam in voldoende medisch specialisten te kunnen voorzien. Vanuit de Caribische landen zijn verschillende verzoeken gedaan voor samenwerking op het gebied van de beoordeling en kwantiteit van de zorgprofessionals. Voor Sint Maarten wordt deze behoefte versterkt door de aanstaande invoering van BIG-wetgeving op Sint Maarten. De volgende bespreekpunten zijn behandeld:

- a. Opleidingsplaatsen medisch specialisten
- b. Ondersteuning bij het beoordelen van diploma's van zorg professionals

Conclusies:

- Nederland zal verder invulling geven aan de toezegging die is gedaan tijdens de Koninkrijksconferentie in 2015. Hierin is door Nederland toegezegd om na te gaan op welke wijze de toekenning van plaatsen voor geneeskundigen, die wensen te specialiseren met het oogmerk werkzaam te zijn in Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland (ten behoeve van Bonaire, Saba en Sint Eustatius), kan worden verruimd. Hierbij wordt rekening gehouden met reeds lopende acties van Curaçao en Nederland. **Actie: Nederland en Curaçao.**
- De landen zullen bilateraal afspraken maken over ondersteuning door het CIBG. Nederland zal dit waar mogelijk faciliteren. De Caribische landen zullen inzichtelijk maken op welke onderdelen en in welke mate zij ondersteuning nodig hebben. **Actie: allen.**
- Sint Maarten zal een voorstel doen hoe de samenwerking met het CIBG er uit zou kunnen zien. **Actie: Sint Maarten en Nederland.** Ondersteuning en samenwerking zijn gewenst bij:
 - o diplomabeoordeling van zorgverleners met een niet-Nederlands diploma;
 - o het vaststellen van redelijke eisen mbt de kwaliteit van zorgverleners, waarbij het gaat om werkbare vereisten zonder afbreuk te doen aan kwaliteit van zorgverleners voor wat betreft de bekwaamheid;
 - o coördinatie van (beoordeling) Continuing Medical Education (CME) op niveau van de Caribische landen.

Onderwerp 6: Gegevensuitwisseling ten behoeve van benchmarking en "evidence based policy making"

Het is van belang voor de kwaliteit en de efficiency in de gezondheidszorg dat gegevens, waaronder kengetallen, gemakkelijk kunnen worden uitgewisseld en vergeleken tussen de landen in het Koninkrijk, in het bijzonder tussen Caribisch Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Ook voor de doelmatige ontwikkeling van "evidence based" beleid is dit van grote betekenis. In het verlengde hiervan is het van belang de data van de landen op elkaar worden afgestemd en gelijksoortige definities worden gehanteerd.

Conclusies:

- Curaçao, Aruba en Sint Maarten geven verdere invulling aan de eerder gemaakte afspraken in de letter of intent op het gebied van gegevensdeling binnen de volksgezondheid. Nederland beziet of en hoe zij hierbij aansluiten.
- De landen spreken de intentie uit dat bij het introduceren en onderhouden van systemen voor het onderhouden van data op het gebied van gezondheidszorg zal worden samengewerkt om er voor te zorgen dat procedures, definities en gegevens zoveel mogelijk overeenstemmen tussen de landen, zodat data-uitwisseling en samenwerking efficiënter kan plaatsvinden. Dit moet leiden tot een "dashboard". Sint Maarten zal in samenwerking met Curaçao een werkgroep instellen om dit verder uit te werken. **Actie: Sint Maarten en Curaçao.**

Werkafspraken

- o De landen besluiten vanaf nu ten minste elk jaar bij elkaar te komen voor Bestuurlijk Overleg op het terrein van Volksgezondheid.
- o De landen stellen een regiegroep in die er op toeziet dat het volgende bestuurlijk overleg zal plaatsvinden en dit voorbereidt. Tevens ziet deze

- regiegroep toe op de voortgang van de actiepunten uit dit overleg. De regiegroep zal maandelijks bijeenkomen via videoconferentie.
- Tijdens het volgende overleg worden deze onderwerpen in ieder geval op de agenda geplaatst:
 - geestelijke gezondheidszorg;
 - zorg voor gehandicapten;
 - ouderenzorg;
 - Geneesmiddelen
 - Alle werkgroepen en werkconferenties rapporteren aan het volgende bestuurlijk overleg over de voortgang en resultaten die zij hebben gemaakt.
 - Over de financieringsstructuur van deze werkgroepen en de maatregelen die voortkomen uit plannen die de werkgroep maakt, zullen nadere afspraken worden gemaakt.
 - VWS zal samen met de vertegenwoordiging in Willemstad het secretariaat voeren.

Volgend bestuurlijk overleg

Eerste kwartaal 2019 op Bonaire.

Mevrouw ~~Mr.~~ Suzanne F.C. Carriella-Römer
Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (CUR)

De heer Danguillaume P. Oduber
Minister van Toerisme, Volksgezondheid en Sport (Aruba)

De heer Emil Lee
Minister van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid (SXM)

De heer Paul Blokhuis
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (NL)